

2. Коваль В. О., Кисла О. Ф. Використання потенціалу пришкольної території для проведення природничих екскурсій в початковій школі / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Тернопільські біологічні читання – Ternopil Bioscience – 2023», присвяченої 100-річчю від дня народження відомої вченої-ботаніка к.б.н., доц. Валентини Омелянівни Шиманської, 11–13 травня 2023 р. Тернопіль: Вектор, 2023. С.308-311.
3. Русова С. Ф. Шкільні екскурсії і їх значення // Світло. – 1911. №. 8. – С.25-34.

Павленко Юлія,

*кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка
кафедри початкової освіти Полтавського національного
педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

СЛОВНИКОВА РОБОТА З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Однією з провідних тенденцій розвитку сучасної початкової освіти є інтеграція її змісту й використання міжпредметних зв'язків задля формування у дітей молодшого шкільного світу цілісного уявлення про навколишній світ, забезпечення кожному учневі можливості самостійно досягти тієї чи іншої цілі, творчо самоутверджуватися у різних соціальних сферах [3].

Реалізація на практиці цієї ідеї виявляється не простою і вже тривалий час досліджується у психолого-педагогічній теорії науковцями із різних позицій (О. Алексеєнко, Л. Варзацька, М. Вашуленко, О. Вашуленко, О. Савченко, В. Тименко, С. Якименко).

Ефективність інтеграції навчального змісту можна перевірити за багатьма показниками і критеріями. Метою цієї публікації є представлення результатів

застосування засобів образотворчого мистецтва (предметних ілюстрацій, сюжетних малюнків, картин живопису, елементів скульптури) для підвищення ефективності словникової роботи на уроках української мови.

Збагачення словникового запасу учнів 1-4 класів має велике значення у розвитку особистості, а словникова робота – широка і складна сфера методики навчання української мови у початкових класах. Інтегровані уроки української мови і мистецтва, а також уроки з використанням міжпредметних зв'язків, на яких активно і систематично використовуються репродукції картин живопису, предметні і сюжетні малюнки, скульптурні зображення тощо в процесі словникової роботи, значно ефективніші, а ніж ті, на яких така робота проводиться без використання образотворчих наочних посібників, адже не містять емоційної складової – надзвичайно потужної рушійної сили для усвідомленого сприйняття і розуміння змісту уявлень, понять і явищ.

О. Вашуленко підкреслює, що програмою з української мови в період навчання грамоти передбачено ознайомлення учнів зі словами-назвами предметів, ознак, дій та практичне використання їх у мовленні [1, с. 83].

Потрібно зазначити, що кількість слів, котрі є в букварі, достатня для спілкування учнів у побуті та, водночас, не повною мірою сприяє розумінню семантики слова й подальшому влучному його використанню у мовленні, побудові чітких висловлювань, зокрема, описів, розповідей, які з перших місяців навчання застосовуються на уроках мови та інших навчальних предметах. Очевидно, що для пояснення значення слова використання лише ілюстрацій із букваря, є не завжди достатнім.

На нашу думку, в процесі словникової роботи доцільно використовувати слова та поняття, які не містяться в букварі, але є необхідними для мовлення кожної людини. При цьому необхідно використовувати різні засоби для їх пояснення, передусім, образотворчі. Не випадково збагачення і уточнення словникового запасу молодших школярів на уроках навчання грамоти в першому

класі традиційно прийнято проводити на основі предметних і сюжетних малюнків. Адже, як повідомляє В. Могильовський, малюнки викликають у дітей живу уяву про природу, предмет [2, с. 93].

Особливо актуальним є використання різних видів образотворчого мистецтва у тих мовних ситуаціях, у яких зазвичай зустрічаються труднощі. Наприклад, однією з проблем, з якою постійно зустрічаються і вчителі, і учні, є вивчення та запам'ятовування назв кольорів. Тому ознайомлювати дітей з основними кольорами і їх відтінками необхідно на основі практичної діяльності та на основі перегляду картин відомих живописців і їх репродукцій, бо саме в пейзажних картинах найвиразніша і найрізноманітніша кольорова гама.

При ознайомленні дітей молодшого шкільного віку з відтінками кольорів, поруч з використанням картин (репродукцій) доцільно й самостійне утворення дітьми різних відтінків кольорів шляхом розведення фарб у воді та їх змішування на палітрі: самостійне одержання потрібного відтінку виявляється для дітей захоплюючим процесом.

Використання елементів скульптурних композицій під час проведення словникової роботи впливає на зв'язне мовлення молодших школярів і вміння описувати предмети, явища, події. Така робота корисна не лише для розвитку мислення, формування естетичних смаків та морального виховання дітей, а й для засвоєння ними слів-назв ознак та відпрацювання вмінь використовувати їх у мовленні.

Отже, система роботи з використанням засобів образотворчого мистецтва дає можливість організувати розвиток мовлення й збагачення словникового запасу молодших школярів цікавим і ефективним, робить мовлення дитини правильним, багатим і яскравим, сприяє розвитку інтересу до рідної мови.

Список використаних джерел

1. Вашуленко О. В. Особливості реалізації змісту освітньої програми з української мови в 1 класі нової української школи (за підручником «Буквар»

авторського колективу М. С. Вашуленко, О. В. Вашуленко). Початкова освіта: Методичні рекомендації щодо використання в освітньому процесі Типової освітньої програми для 1 класів закладів загальної середньої освіти; типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (колективу авторів під керівництвом О. Я. Савченко); методичні коментарі провідних науковців Інституту педагогіки НАПН України щодо впровадження ідей Нової української школи в початковій освіті; орієнтири для календарно-тематичного планування (1 клас НУШ). Київ: УОВЦ «Оріон», 2018. С. 79–86.

2. Могильовський В. Ю. Пейзаж на уроках мови. *Українська мова і література в школі*. 2018. № 1. С. 92–94.
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти. *Міністерство освіти і науки України*. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainskashkola-compressed.pdf>. 40 с.

Печеневська Дар'я,

здобувачка II освітнього рівня (магістратура)

Бердянського державного педагогічного університету

Науковий керівник: Нестеренко Марина,

кандидатка педагогічних наук, старша викладачка кафедри початкової освіти Бердянського державного педагогічного університету

ЗАСТОСУВАННЯ LEGO-ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Постановка проблеми. Застосування LEGO-технологій на уроках математики в початковій школі стає все більш популярним напрямком педагогічної діяльності, який має на меті не лише покращення якості навчання, а й розвиток творчих здібностей здобувачів початкової освіти.